

OBSAH

Resumé	11
Zoznam obrázkov a tabuliek	12
Zoznam skratiek	18
Predhovor	21
I. Úvod	23
II. Aký je dnešný internet	27
Stručná charakteristika internetu	27
Stručná charakteristika World Wide Webu	28
Vzťah medzi internetom a WWW	29
Internet a globálna informačná spoločnosť	29
Informačná spoločnosť a Európska únia	30
Informačná spoločnosť a Slovenská republika	33
Ako internet narastá	35
Spoločnosti monitorujúce trendy internetu	35
Nárast hostiteľských počítačov	35
Nárast webovských stránok	36
Používatelia internetu vo svete	38
Charakteristika používateľov internetu na Slovensku	40
Najvyhľadávanejšie slová na internete	43
III. Vyhľadávanie informácií v prostredí globálnych počítačových sietí	47
Z histórie vyhľadávania informácií	48
Memex ako prvá vízia multimediálnej knižnice	48
Archie, Gopher a Veronica - prvé nástroje na vyhľadávanie informácií	48
Vyhľadávací protokol Wide Area Information Servers	50
Tim Berners-Lee a systém Enquire Within Upon Everything	50
Prvé systémy navigácie vo webovom priestore	51
Vznik prvých prieskumových strojov	53
WebCrawler	53
Lycos	54
World Wide Web Worm	55
AltaVista	55
HotBot	56
Výsledky experimentu vyhľadávania informácií v roku 1997	56
Časový harmonogram vzniku prieskumových strojov	57
Veľkosť indexu prieskumových strojov	57
Zmena indexu prieskumových strojov v čase	58
Webové portály	59
Vertikálny portál alebo vortál	61
Horizontálny portál	61
Korporatívne portály	62
Generácie vyhľadávania informácií	62
Personalizované informačné služby	63
Sieťové versus štandardné komerčné zdroje	64
Porovnanie tradičných komerčných vyhľadávacích nástrojov	
s vyhľadávacími nástrojmi v internete	66
Prehľad o súčasnom stave problematiky	67

Prebiehajúci výskum	67
OCLC Online Computer Library Center	67
World Wide Web konzorcium	69
Center for Intelligent Information Retrieval	70
Informačné zdroje zaoberajúce sa teóriou a praxou vyhľadávania informácií v internete	71
IV. Základy vyhľadávania	73
Princíp vyhľadávania informácií v internete	73
Presnosť a úplnosť rešerše	74
Princíp boolovského vyhľadávania	75
Boolovské vyhľadávanie na internete	77
Úplné boolovské vyhľadávanie s použitím logických operátorov	78
Implicitné boolovské vyhľadávanie	78
Preddefinovaná terminológia vo formulároch	78
V. Vyhľadávacie techniky a rešeršné stratégie	81
Aké informácie nájdeme na internete	81
Čo je rešeršná stratégia	82
Prieskumový proces	83
Formulácia a analýza rešeršnej požiadavky	83
Výber vhodného vyhľadávacieho nástroja internetu	86
Kedy použijeme predmetový adresár	86
Kedy používame prieskumový stroj	87
Kedy využívame neviditeľný web	87
Kombinácia selekčných termínov	88
Vlastný prieskum	88
Zjemňovanie a ladenie rešeršnej požiadavky	90
Čo máme robiť, ak máme príliš veľa záznamov, alebo výsledky rešerše nie sú relevantné?	92
Čo máme robiť, ak máme málo záznamov?	93
Zvoľte si vyhľadávací nástroj, ktorý zodpovedá vašej potrebe	93
VI. Hodnotenie informačných zdrojov	96
Prečo musíme hodnotiť informačné zdroje na internete	96
Návod na hodnotenie elektronických informačných zdrojov	97
Kto je autorom informačného zdroja	97
Aká je štruktúra informačného zdroja	98
Aký je obsah informačného zdroja	98
Aký je dátum vydania stránky	98
Systém hodnotenia Argus Clearinghouse	98
Úroveň popisu zdrojov	99
Úroveň hodnotenia zdrojov	99
Dizajn príručky	99
Organizačná schéma príručky	99
Metainformácie o príručke	100
VII. Prieskumové stroje	102
Čo je prieskumový stroj	102
Ako pracujú prieskumové stroje	102
Roboty	102
Čo je robot a aké má funkcie	102
Ako zakažeme robotom indexovať webovskú stránku	103
Akým spôsobom nájde robot webovskú stránku	104

Ako indexujú roboty webovské stránky	107
Vyhľadávací program prieskumového stroja	108
Čo ovplyvňuje vyhľadávanie a usporiadanie dokumentov na výstupe	108
Optimalizácia prieskumových strojov	111
Odporúčania pre tvorcov webovských stránok	113
Problémy prieskumových strojov	114
Rozdielna syntax príkazov	115
Problém neviditeľného webu	115
Komponenty typickej stránky prieskumového stroja	116
Voľba databázy	116
Dotazovací formulár	117
Spojenie na rozšírené vyhľadávanie	117
Možnosti modifikovania dotazu	117
Adresár	117
Súbory typu Help	118
Reklama	118
Portálové funkcie	118
Niektoré najznámejšie prieskumové stroje	118
AltaVista	118
Celkový prehľad	118
Ako pracuje AltaVista	119
Google	127
Celkový prehľad	127
Ako pracuje Google	127
AllTheWeb	133
Celkový prehľad	133
Ako pracuje AllTheWeb	133
Lycos	136
Celkový prehľad	136
Northern Light	141
Celkový prehľad	141
Teoma	145
WiseNut	145
HotBot	147
VIII. Predmetové adresáre a virtuálne knižnice internetovských zdrojov	149
Charakteristika predmetového adresára	149
Výhody a nevýhody využívania predmetových adresárov	150
Kedy použijeme na vyhľadávanie predmetový adresár	151
Akým spôsobom vyhľadávame v predmetových adresároch	152
Akým spôsobom sa dostaneme do predmetového adresára	154
Typy predmetových adresárov	155
Niektoré adresáre internetovských zdrojov	156
Yahoo!	156
Open Directory Project	162
LookSmart	164
Virtuálne knižnice ako typ predmetového adresára	166
Argus Clearinghouse	166
Librarians' Index To The Internet	167
INFOMINE	169

Academic Info	170
About.com	170
BUBL LINK	170
Internet Public Library	171
Scout Report Archives	172
WWW Virtual Library	172
Resource Discovery Network	173
Špecializované adresáre s možnosťou vyhľadávania	173
Vládne informácie	174
Právne informácie	175
Lekárske informácie	175
Výchova a vzdelávanie	175
Vyhľadávanie domén	175
Finančné informácie	176
Porovnávanie cien tovarov	176
Prieskumové stroje WAP	176
Niektoré slovenské adresáre	177
Zoznam slovenského Internetu	177
ATLAS.SK	180
Centrum.sk	181
SURF.sk	182
NAJ.sk	186
Superzoznam	190
Niektoré ďalšie slovenské vyhľadávacie nástroje	191
Niektoré české vyhľadávacie nástroje	191
IX. Metaprieskumové nástroje	192
Vyhľadávacie nástroje all-in-one	192
Metaprieskumové stroje	193
Aké sú výhody a nevýhody použitia metaprieskumových strojov	193
IQ metaprieskumových strojov	194
Niektoré najznámejšie metaprieskumové stroje	194
Query Server	194
Vivisimo	197
Ixcuick	199
Metor	200
Search.com	201
Dogpile	202
MetaCrawler	202
Inquirus	202
X. Vyhľadávanie súborov a softvéru	204
Čo je FTP	204
Binárny a ASCII prenos	204
Rozdiel medzi anonymnými a neanonymnými FTP servermi	206
Čo je freeware, shareware, public domain a postware	207
Čo znamená zrkadlo alebo mirror	207
Hľadáme súbory pomocou systému ARCHIE	208
Služba Parker	209
Vyhľadávanie FTP súborov v systéme Lycos	211
Informačné systémy o archívoch FTP	211

Sietová etika pri využívaní služby FTP	213
Počítačové vírusy	213
XI. Vyhľadávanie adres elektronickej pošty, telefónnych čísiel, firiem, máp	215
Systémy umožňujúce hľadať telefónne čísla	215
SuperPages.com	215
White Pages Global	218
Telefónny zoznam SR	219
Hľadanie adres elektronickej pošty	219
Bigfoot	219
WhoWhere?	220
Yahoo! People Search	220
Hľadáme informácie o firmách	220
InfoSpace Yellow Pages	220
Yellow Pages SuperHighway	220
Yellow Pages, Inc.	221
Lycos Yellow Pages	221
MegaGo.com	221
Zlaté stránky	221
Zlaté stránky vo svete	222
Hľadanie máp	222
Maps.com	222
Mapy Zoznam.sk	224
Národné mapové centrum	225
XII. Vyhľadávanie elektronických konferencií a diskusných skupín	229
Čo je elektronická konferencia	229
Kategoríe elektronických konferencií	229
Ako pracujú elektronické konferencie	232
Sietová etika pri využívaní elektronických konferencií	236
Vyhľadávanie v elektronických konferenciách	236
Google	236
Čo sú diskusné skupiny	236
Rozdiel medzi elektronickými konferenciami a diskusnými skupinami	237
Sietová etika pri využívaní diskusných skupín	238
Ako sa dozvieme o diskusných skupinách	239
Publicly Accessible Mailing Lists	239
Topica	240
Mailbase	241
Tile.net	242
Kovacs Directory	243
XIII. Vyhľadávanie v digitálnych knižniciach	244
Čo je digitálna knižnica	244
Niektoré terminologické poznámky súvisiace s pojmom digitálna knižnica	246
Vlastnosti digitálnych zdrojov	249
Vlastnosti digitálnej knižnice	251
Nové úlohy knižníc v digitálnej ére	252
Digitálne knižnice v praxi	253
Metainformačné systémy o online katalógoch knižníc	255
Čo je online katalóg	255
Charakteristika online katalógov knižníc	256

Libdex	256
LIBCAT	257
Libweb	258
The IFLA Directory of National Union Catalogs	258
Niektoré najznámejšie knižnice v internete	259
Kongresová knižnica vo Washingtone	259
Projekt Gabriel	261
Slovenská národná knižnica	262
Virtuálna knižnica Univerzity Komenského	263
Centrum vedecko-technických informácií SR	263
Univerzitná knižnica v Bratislave	264
Ústredná knižnica SAV	265
Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici	265
Slovenská lekárska knižnica Bratislava	265
Internetovské adresy ďalších slovenských knižníc	265
Vybrané české knižnice v internete	266
Národná knižnica Českej republiky	266
Štátna technická knižnica	266
Internetovské adresy ďalších českých knižníc	266
XIV. Inteligentný informačný prieskum	267
Čo je inteligentný informačný prieskum	267
Správanie používateľov pri vyhľadávaní informácií	268
Niektoré výsledky prieskumov	268
Metódy vyhľadávania	270
Aktivity v prípade neuspokojivého vyhľadávania	271
Spokojnosť používateľov s výsledkami vyhľadávania	272
Akým spôsobom sa používatelia dozvedia o nových stránkach	273
Aké typy informácií hľadajú používatelia v internete	273
Niektoré výsledky prieskumov	273
Odpovede na špecifické otázky	274
Hľadanie informácie s cieľom vykonania transakcie	276
Výskum k predmetu skúmania	278
Generácie vyhľadávacích nástrojov internetu	278
Web Mining alebo objavovanie poznatkov	279
Agentový prístup k web content miningu	280
Intelligentní informační agenti	281
XV. Neviditeľný alebo hĺbkový web	285
Čo je neviditeľný web alebo hĺbkový web	285
Aký obsah nájdeme v neviditeľnom webe	286
Typológia neviditeľného webu	289
Nepriehľadný web	289
Súkromný web	290
Špeciálny alebo vlastnícky web	291
Skutočne neviditeľný web	293
Informačné systémy o neviditeľnom webe	294
Complete Planet	294
InvisibleWeb.com	296
Direct Search	296
WebData.com	297

INFOMINE	297
Librarians' Index to the Internet	298
XVI. Informačné zdroje internetu	299
Informačné systémy o časopisoch	299
Archív obsahu technických časopisov	299
Find Articles.com	299
Scholarly Publishing Electronic Bibliography	299
Scholarly Societies Project	299
Informačný systém o diplomových a dizertačných prácach	302
eLibrary	302
Online zbierky Smithsonian Institution	302
Informačné systémy o patentoch	303
esp@cenet	303
Derwent Scientific and Patent Information	304
World Intellectual Patent Organisation	305
Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky	305
Informačné systémy o novinách	306
Power Reporting	306
FACSNET	306
Moreover	306
Ďalšie špecializované systémy	307
INZERCIA.sk	307
XVII. Problémy súčasného internetu a navrhované riešenia	312
Informačné preťaženie a nájdenie relevantnej informácie	312
Model informačného prieskumu v internete	313
Problémy pri formulácii a analýze rešeršnej požiadavky	313
Služba Wordtracker	314
Ask Jeeves	315
Výber vhodného vyhľadávacieho nástroja internetu	316
Kombinácia selekčných termínov pri vyhľadávaní	319
Kritériá ovplyvňujúce samotný prieskum	320
Veľkosť a aktualizácia databázy	320
Informačná architektúra	321
Metaprvky a klasifikácia	321
Vyhľadávanie	324
Navigácia	327
Grafický dizajn a rozvrhnutie obsahu	332
Automatizované nástroje na overovanie stránok	333
Problém dostupnosti a prístupnosti webu	333
Kvalita databázy	335
Spam a návrhy na jeho riešenie	335
Sémantický web	336
Zmena algoritmu na nájdenie relevantných dokumentov	338
Analýza spojení prieskumovými strojmi	338
Zjemňovanie a ladenie rešeršnej požiadavky	339
XVIII. Záver	344
Literatúra	346
Slovník termínov	358
Index	371
Curriculum vitae autora	375